

**A STUDY ON STRUCTURAL AND SEMANTIC COMPONENTS
OF TYPICAL ENGLISH AND VIETNAMESE IDIOMS**

1. Họ và tên nghiên cứu sinh: ĐẶNG NGUYỄN GIANG
2. Giới tính: Nam
3. Ngày sinh: 03/01/1979
4. Nơi sinh: Hà Nội
5. Quyết định công nhận nghiên cứu sinh số: 1347/QĐ-SĐH, ngày 03 tháng 11 năm 2009 của Giám đốc Đại học Quốc gia Hà Nội.
6. Các thay đổi trong quá trình đào tạo: Gia hạn thời gian bảo vệ luận án từ 04/11/2012 đến 04/4/2013.
7. Tên đề tài luận án: A Study on Structural and Semantic Components of Typical English and Vietnamese Idioms (Nghiên cứu thành tố cấu trúc và ngữ nghĩa của một số thành ngữ cố định (đặc ngữ) điển hình trong tiếng Anh và tiếng Việt).
8. Chuyên ngành: Ngôn ngữ học Anh
9. Mã số: 62 22 15 01
10. Cán bộ hướng dẫn khoa học: PGS.TS Võ Đại Quang và PGS.TS Lê Hùng Tiến
11. Tóm tắt các kết quả mới của luận án:

Luận án khảo sát thành ngữ trong tiếng Anh và tiếng Việt trên bình diện thành tố cấu trúc và thành tố ngữ nghĩa để tìm ra những tương đồng và khác biệt giữa hai ngôn ngữ.

Khối liệu của luận án (4134 thành ngữ trong tiếng Anh và 4053 thành ngữ trong tiếng Việt) được thiết lập dựa trên dữ liệu thu thập từ các cuốn từ điển hiện hành. Phương pháp nghiên cứu chính được sử dụng trong luận án là phân tích thành tố, miêu tả, so sánh và đối chiếu.

Kết quả nghiên cứu của luận án đề cập tới sự tương đồng và khác biệt giữa thành ngữ tiếng Anh và thành ngữ tiếng Việt từ hai bình diện: (1) thành tố cấu trúc, và (2) thành tố ngữ nghĩa cũng như cơ trình tạo nghĩa của chúng. Để đạt được mục tiêu nghiên cứu, tác giả đã áp dụng một khung lý thuyết chung về thành ngữ cho cả hai ngôn ngữ. Thành tố cấu trúc và ngữ nghĩa chuẩn bao gồm ba loại thành ngữ có trong khối liệu: thành ngữ đối xứng, thành ngữ ví von hóa, và thành ngữ phi đối xứng. Thành tố cấu trúc và ngữ nghĩa phi chuẩn bao gồm biến thể thành ngữ và thành ngữ đồng nghĩa. Thành tố ngữ nghĩa của mỗi loại thành ngữ được miêu tả và phân tích theo mức độ tương minh của các thành tố (tương minh, bán tương minh, bán mờ và mờ), mối quan hệ giữa nghĩa thực và nghĩa thành ngữ, và kết cấu ngữ nghĩa của các thành tố. Cơ trình của các thành tố ngữ nghĩa được thúc đẩy bởi quá trình nhận thức từ bên

ngoài bao gồm ẩn dụ, hoán dụ và kiến thức quy ước. Đây là một quá trình tự nhiên bị ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố khác nhau như hoàn cảnh sống, bối cảnh lịch sử, tôn giáo, tín ngưỡng, phong tục tập quán... Kết quả nghiên cứu của luận án cũng cho thấy hầu hết các thành ngữ trong tiếng Anh và tiếng Việt đều có thể phân tích và nghĩa của chúng, ở một mức độ nào đó, có thể làm tường minh. Ngoài ra, luận án còn đưa ra những gợi ý cho việc giảng dạy thành ngữ cũng như dịch thuật dựa trên các kết quả nghiên cứu.

12. Khả năng ứng dụng trong thực tiễn:

Kết quả nghiên cứu của luận án sẽ giúp người học tiếng Anh cũng như tiếng Việt phân biệt được các loại thành ngữ trong mỗi ngôn ngữ, và nhận biết được những tương đồng, khác biệt giữa thành ngữ tiếng Anh và thành ngữ tiếng Việt trên bình diện thành tố cấu trúc và thành tố ngữ nghĩa. Giáo viên dạy tiếng có thể giúp người học đạt được mục đích giao tiếp thông qua việc dạy thành ngữ. Đối với dịch thuật, kết quả nghiên cứu của luận án, ở một mức độ nào đó, có thể giúp người dịch tìm được những thành ngữ gần nghĩa nhất trong ngôn ngữ gốc.

13. Những hướng nghiên cứu tiếp theo:

Trầm tích văn hóa tạo nên những sắc thái nghĩa điển hình của mỗi thành ngữ. Đây chính là điểm khác biệt lớn nhất giữa thành ngữ tiếng Anh và thành ngữ tiếng Việt, và cần được khảo sát một cách khách quan, có hệ thống ở cộng đồng người bản ngữ.

14. Các công trình đã công bố có liên quan đến luận án:

Đặng Nguyên Giang (2009). Idiomatic variants and synonymous idioms in English. *Tạp chí khoa học – Chuyên san Ngoại ngữ – ĐHQGHN*, số 2 (81-85).

Đặng Nguyên Giang (2011). Idiom Variants and Synonymous Idioms in English and Vietnamese: The Similarities and Differences. *Tạp chí khoa học – Chuyên san Ngoại ngữ – ĐHQGHN*, số 4 (273-280).

Đặng Nguyên Giang (2012). Bàn thêm về đặc tính ngữ nghĩa của thành ngữ tiếng Việt. *Tạp chí Từ điển học và Bách khoa thư*, số 1 (38-43).